בשלמא לדידי דאמינא משום דהיתר מצטרף לאיסור כגון דנפישי חולין אלא לדידך דאמרת משום דאיכא כזית בכדי אכילת פרס כי נפישי חולין מאי הוי? אמר ליה הנח לתרומה בזמן הזה דרבנן אמר ליה אביי ᵇמכאי דהאי "משרת" להיתר מצטרף לאיסור הוא דאתא דילמא ליתן טעם כעיקר הוא דאתא לאביי מעיקרא קא קשיא ליה מאי דקאמר רב דימי וכא מותיב ליה כל הלין תיובתא, הדר אמר ליה ליתן טעם כעיקר? בתר דשני ליה אמר ליה "דילמא ליתן טעם כעיקר" הוא דאתא {לכדתניא "משרת" ליתן טעם כעיקר שאם שרה ענבים במים ויש בהן טעם יין חייב ומכאן אתה דן (ו)כל איסורין שבתורה ומה נזיר שאין איסורו איסור עולם ואין איסורו איסור הנאה ויש היתר לאיסורו עשה בו טעם כעיקר כלאי הכרם שאיסורן איסור עולם ואיסורן איסור הנייה ואין היתר לאיסורן אינו דין שיעשה בו טעם כעיקר והוא הדין לערלה בשתים אמר ליה (ההוא) (מ)רבנן, רבי אבהו כי קאמר לרב עקיבא, הי ר' עקיבא אילימא רבי עקיבא דהכא דתנן רבי עקיבא אומר אפילו שרה פיתו ביין ויש בו כדי לצרף כזית חייב וממאי, דילמא (ג) והוא דאיכא בזית (בעינא) וכ"ת מאי למימרא, לאפוקי מת"ק דאמר "עד שישתה רביעית יין" אלא רבי עקיבא דברייתא דתניא רבי עקיבא אומר נזיר ששרה פתו ביין ואכל כזית מפת ומיין חייב אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי - לרבי עקיבא דקא מוקים ליה להאי "וכל משרת" להיתר מצטרף לאיסור, ליתן טעם כעיקר מנ"ל? דלקמבשר בחלב לאו טעם בעלמא הוא - ואסור הכא נמי לא שנא, ורבנן מבשר בחלב לא גמרינן דחידוש הוא, מאי חידושיה אילימא דהאי לחודיה והאי לחודיה שרי ובהדי הדדי אסור, כלאים נמי האי לחודיה שרי והאי לחודיה שרי ובהדי הדדי אסור אלא דאי תרו ליה כולי יומא בחלבא שרי, ומבשיל ליה בשולי אסור ורבי עקיבא נמי בשר בחלב חידוש הוא? אלא ילף

ᵃ) והיה קשה לר"י נמי דהיתר מצטרף לאיסור כשאינו מינו שיש להן לחכמים להחמיר ואומר הרמ"ר דלא דמי דחיוב כזית בכדי אכילת פרס שייך קצת גם מן במינו כיון שהוא אוכל קצת מן האיסור דאם היה מיכר היה חייב עליו מן התורה כיון דכזית בכדי אכילת פרס דאורייתא אבל היתר מצטרף לאיסור דלא שייך לשולם בנפישי חולין שאפילו אם היה מיכר לא היה חייב מן התורה:

"אלא הנח לתרומה בזמן הזה דרבנן - "[אבל] ממאי דהאי משרת להיתר מצטרף לאיסור דילמא ליתן טעם כעיקר [אבל] הש"ס הפסיק להקשות ולהביי מעיקרא קשה ליה הא דרב דימי ואותיב ליה כל הך תיובתא כלומר דאותיבו בשאר איסורי בעינן למימר דהיתר מצטרף לאיסור (והדר) אמר ליה ליתן טעם כעיקר כלומר ועתה ר"ל דבשום מקום לא נאמר דהיתר מצטרף לאיסור ומשני לבתר דשני ליה ב] [ומייתי] ליה רב דימי ראיותיו [לז] הודה לו ומקשה לו [מנא] ליה מנין לרב דימי לשום תנא דאתי משרת להיתר מצטרף לאיסור דילמא ליתן טעם כעיקר: **שרה** ענבים סי' - כאן אין כתובה בספרים דתניא אלא נראה שכל זה מדברי אביי אלא שהיה יודע הברייתא כיון דקא מתמה לעיל וכיון בכדי אכילת פרס דאורייתא משמע דלדידיה הוי כזית בכדי אכילת פרס דרבנן וכ"ש טעם כעיקר דרבנן ומיהו לפי מאי דפרישית ג] ניחא: **שאין** איסורו איסור עולם - דסתם מירות ל' יום ונתן איסורו איסור הנאה דתניא (עירובין דף טו:) מערבין לנזיר ביין ויש היתר לאיסורו שיכול לשתות לחכם אפילו בימי נזרו, כלאי הכרם (כו') שאיסורן איסור עולם ואיסורן איסור הנאה דכתיב פן תקדש המלאה הזרע ודרשינן פן תוקד אש: **והוא** הדין לערלה בשתים. פי' הקונטרס שאיסורו איסור הנאה, ואין היתר לאיסורו תוך שלש של ערלה לא יותרו לעולם וכ"ל דודאי איסורו איסור עולם אבל יש היתר לאיסורו כמו בשנה הרביעית דאחליה והדר אכליה שיש לו תקנה לפירות ע"י פדיון כמעשר שני שאע"פ שבאו מכרם ערלה וה"ר יוסף טוב בן הרב ר' יהודה פירש שיש היתר לאיסורן שמותר לנרוס איסורו כגון לנטוע אילן אף אם יהיה ערלה משא"כ בכלאי הכרם, וכן מותר לאדם לידור במיר: **הוא** דאמר כר' עקיבא - דאית ליה היתר מצטרף לאיסור לנזיר

ממשרת, והיה דרים "ממשרת" ליתן טעם כעיקר = רבנן היא: **ויש** לו כדי לצרף כזית חייב - היה סבור הפירוש לצרף מפת ומיין ד] דילמא מיין לחודיה ודוקא שיש לו כזית יין בלוא כתוך הפת ולריך לירוף לאוספו יחד לפי שהוא בלוע: **וכי** תימא מאי למימרא - פירוש דאי טעם כעיקר אתא לאשמועינן בשאר איסור נמי: **לאפוקי** מת"ק דאמר עד שישתה רביעית יין - ור' עקיבא אשמועי' בנזיר דחייב בכזית: **אלא** ר"ע דברייתא - דמפרש בה בהדיא מפת ומיין מעתה גם במתני' פי' הכי: **טעם** כעיקר מנליה - ואם תאמר דילמא ליתן טעם כעיקר *)[כיון] דיש באיסור עצמו כזית אלא שאינו בעין אלא שנמנו משום הכי בעי מאיזה קרא נפקא ליה: מנינעולי

*) נ"ל כרבנן

ליתן טעם כעיקר לאיסור - דאילו משום טעם היין בכל הפת לא הוו פליגי עליה רבנן דהא אית להו טעם כעיקר: מנא ליה דהיכא דכזית עיקר אלא טעם דמסתבר דאי לאו דשמעי' ליה מקרא אחריתא טעם כעיקר הוה מוקי למשרת לטעם כעיקר ולא להיתר שאין בו טעם איסור שיצטרף עם האיסור:

ᵃ) נראה דל"ל היתר מצטרף לאיסור כגון דנפישי חולין דהיתר מצטרף לאיסור מינו אלא שאינו: ב) אלי' ל"ל והדר אמר דלאו להיתר מצטרף לאיסור הוא דאמר אלא טעם דמסתבר דאי לאו דשמעי' ליה מקרא אחריתא טעם כעיקר הוה מוקי למשרת לטעם כעיקר ולא להיתר שאין בו טעם איסור שיצטרף עם האיסור: ג) נראה דל"ל והקשה לו דמנין לו לשום אלא דאתא משרת ליתר וכו':

מסורת הש"ס

בשלמא לדידי דאמינא - דבכל איסורין שבתורה נמי היתר מצטרף לאיסור הכא ליכא למימר הכי דמשום דנפישי חולין ואתן לא אמרינן דהיתר מצטרף לאיסור אלא דאיכא כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא וקא מסלקים ליה היתרא ואם דפרכינן לעיל ממקפה ומדוכה לא על גב דנפישי חולין, תבלין שאני האיל ותבלין לטעמא וריחא הוא דעבידי חמיצי להו ולא בטלי והוי כמאן דלפישי ג): **אלא לדידך כו' כי נפישי חולין מאי סוי** - הא ליכא למיחש דאיכא כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא: **הנח לתרומה בזמן הזה דרבנן** - דלא חיישינן ליה לכזית בכדי אכילת פרס: **דילמא ליתן טעם כעיקר הוא דאתא** - שאם שרה ענבים במים ויש בו טעם יין יהא חייב על הטעם כמו על עיקר הפרי של ענבים ומקרמי דמסיים אביי למילתי' מקדים ליה הש"ס לפרוכי: **ולאביי מעיקרא קשיא ליה מאי דקאמר רב דימי** - דבכיר בלאוד הוא דאמרי דהיתר מצטרף לאיסור וקא מותיב ליה אביי דבשאר איסורין שבתורה נמי אמרינן הכי והדר אמר ליה דהכא לאו להיתר מצטרף לאיסור הוא דאתא אלא ליתן טעם כעיקר: **בתר דשני ליה** - רב דימי דבשאר איסורין לא אמרינן היתר מצטרף לאיסור אלא באיסור נזיר בלבד אמר ליה אביי דילמא אפילו לגבי נזיר לא אתא אלא כדי ליתן טעם כעיקר שאם שרה ענבים במים כו': **ומה נזיר שאין איסורו איסור עולם** - ב) שיש היתר לאיסורו לאחר שלקיים: **ואין איסורו איסור הנאה** - שמעלבין לנזיר ביין: **ויש היתר לאיסורו** - ג) (שליין אשלחסרי לו עכשיו הותר ל) לאחר ל': ה) **שאין איסורו איסור עולם** - אלא עד ל' ו) (כייט יש היתר לאיסורו אלא שאין איסורו איסור עולם מיירי בגופו) ויש היתר לאיסורו שיין זה שאסור לו עכשיו מותר לו לאחר זמן: **כלאי כרם** - שעורה וחרצן שאיסורן איסור עולם ז) (איסור הנאה דכתיב (דברים כב) פן תקדש ומתרגמינן (חולין דף קסו.) פן תוקד אש: **ופ"ה לערלה בשתים** - שאיסורו איסור הנאה ואין היתר לאיסורו אבל אין עומר בה לאיסורו אסור עולם שהרי לאחר ג' שנים הותרה: **אמר ליה דאסורו** - לאו הא"ל דמשרת ג' שנים דרבנן, אלא הא"ל דמשרת ל' יום דאורייתא דתניא כו' (ב) שם דלמא והוא דאיכא כזית מיין לחודיה וכי תימא:

הגהות הב"ח

(א) גמ' שרה ענבים במים וכו' אתה דן לכל איסורין: (ב) שם דלמא והוא דאיכא כזית מיין לחודיה וכי תימא:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) תוס' ד"ה (נמשוך סקודם) אלא לדידך וכו' והיה קשה לר"י - תיכות וסיה קשה לר"ש נמחקו וכ"ב וקשה לדידיה כל"ל. מ"מ: ב) ד"ה אלא וכו' דמי ליה ר"ד וכו' ומקשה ומיין וכו' כנ"ל: ג) ד"ה שרה ענבים וכו' ומיהו לפי מאי דפרישית - כ"ב לעיל דף ט ע"ב ד"ה וכזית - מ"מ: ד) ד"ה ויש לו וכו' לצרף מפת ומיין כלון סס"ד ומה"כ מס"ד דלמא:

עין משפט נר מצוה

יד א מי' פ"ח מהלכות תרומות הל' כו ופי"ג שם הל' יד סמג עשין קלג טוש"ע י"ד סימן שלא סעיף ב:
טור ב מי' פ"ה מהלכות מירות הלכה ד:
טור ג מי' שם הל' ה:

ג"ל אל

ג"ל מ"ל מכיי

יז ד מי' פ"ט מהלכות מתלכות תרומות הל' ל סמג לאין קמ קמא טוש"ע י"ד סי' סו סעיף ל:
יח ה מי' שם פ"ו הל' ו סמג לאין קמה טוש"ע י"ד סי' לט סעיף ל
וסי' לט סעיף ל:
יט ו מי' שם פ"ט הלכה יז סמג לאין קמא טוש"ע י"ד סי' לא סעיף ד:

נוסא כ"ג אבל אמר אבל אמר אבל אמר